

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI VA BOSHQA HUDUDLARDA UY-JOY TA‘MINOTI DASTURLARINING SAMARADORLIGINI SOLISHTIRMA TAHLILI

Sultanova Malika Umarbekovna ¹

¹ O‘zbekiston respublikasi bank-moliya akademiyasi

70411202- Loyiha boshqaruvi (Project Management)mutaxassisligi magistranti

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:11.06.2025

Revised: 12.06.2025

Accepted:13.06.2025

KALIT SO‘ZLAR:

Qoraqalpog‘iston, uy-joy ta‘minoti, ijtimoiy himoya, qurilish statistikasi, hududlararo tahlil, infratuzilma, byudjet mablag‘lari, davlat dasturlari, uy-joy siyosati.

Ushbu maqolada Qoraqalpog‘iston Respublikasidagi uy-joy ta‘minoti dasturlari samaradorligi O‘zbekistonning boshqa hududlari bilan taqqoslanadi. 2018–2024-yillar oralig‘ida amalga oshirilgan qurilish loyihalari ko‘lami, byudjet mablag‘lari taqsimoti va ijtimoiy himoyaga muhtoj aholiga qaratilgan dasturlar chuqur tahlil qilinadi. Statistika va grafikalar asosida Qoraqalpog‘iston uy-joy qurilishi bo‘yicha respublika o‘rtacha ko‘rsatkichlaridan orqada ekani aniqlanadi. Maqola, shuningdek, infratuzilma, moliyaviy imkoniyatlar va siyosiy qarorlarning hududiy farqlarga ta‘sirini ko‘rsatadi. Natijada, hududiy nomutanosibliklarni kamaytirish uchun strategik takliflar beriladi.

KIRISH. 2018–2024-yillarda Qoraqalpog‘istonda uy-joy bilan ta‘minlash dasturlari ko‘lami va samaradorligi O‘zbekistonning boshqa hududlaridagi dasturlar bilan taqqoslanadi. Biz taqdim etilgan uy-joylar (yoki hudud), byudjet mablag‘lari va ijtimoiy himoyaga muhtoj guruhlar (nogironlar, ko‘p bolali oilalar, qariyalar) uchun dastur qamrovi kabi ko‘rsatkichlarni ko‘rib chiqamiz, mavjud bo‘lganda rasmiy ma‘lumotlarga tayanamiz. Mintaqalar bo‘yicha keng qamrovli jamoatchilik taqsimoti kam bo‘lsa-da, mavjud ko‘rsatkichlar nomutanosibliklarni ta‘kidlaydi.

Birinchidan, milliy kontekst: O‘zbekistonda so‘nggi yillarda ko‘plab uy-joy loyihalari ishga tushirildi. OTB hisobotida 21 xil davlat uy-joy-subsidiya dasturlari (qishloq/shahar

aholisi, o'qituvchilar, harbiylar, yosh oilalar va h.k. uchun) qayd etilgan, biroq ularni parchalangan va yetarlicha moliyalashtirilmagan deb tanqid qiladi⁴⁷. Yagona uy-joy strategiyasi mavjud bo'lmaganda, muvofiqlashtirish zaif. Davlat uy-joy dasturlari ustunlik qiladi: masalan, qishloq joylarda yirik "Qishloqda arzon uy-joy dasturi" (OTB tomonidan qo'llab-quvvatlanadi) kam ta'minlangan fermerlarga subsidiyalangan ipoteka kreditlarini beradi. Umuman olganda, mamlakatda har yili millionlab kvadrat metr uy-joy foydalanishga topshiriladi.

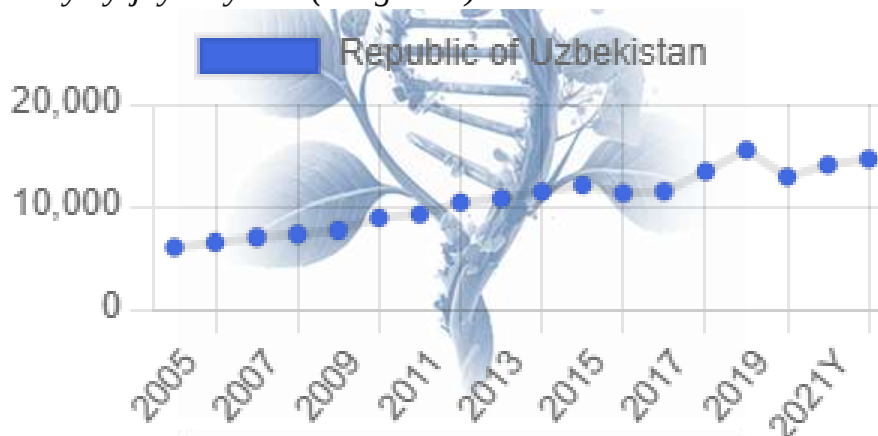
Asosiy qism. Ochiq ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda 14,–14,5 mln. 2021–2022-yillarda har yili (barcha hududlar birlashtirilgan) turar-joy binolari. Aksincha, Qoraqalpog'iston Respublikasi atigi 0,8–0,9 mln.kv.m. (jaming taxminan 4-5%)⁴⁸. (Quyidagi jadval bu nomutanosiblikni ko'rsatadi.) Bu Qoraqalpog'istonning qurilish mahsuloti milliy darajaga nisbatan kichik ekanligini ko'rsatadi - taxminan uning aholisi ulushiga to'g'ri keladi, lekin baribir Toshkent yoki Andijon kabi yirik viloyatlardan orqada.

1-jadval. Foydalanishga topshirilgan turar-joy binolari soni

Yil	O'zbekiston (ming kv.m)	Qoraqalpog'iston (kv.m)
2021	14 045,5	813,962
2022	14 612,55	917,228

Manba: data.egov.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan shakillantirildi

Ma'lumot uchun eslatma: raqamlar rasmiy statistik ma'lumotlardan foydalanishga topshirilgan umumiy uy-joy maydoni (ming kv.m).

⁴⁷ <https://development.asia/case-study/expanding-access-housing-uzbekistan-through-market-reforms#:~:text=Uzbekistan%20has%20a%20different%20government,rebates%2C%20and%20discounted%20interest%20rates>

⁴⁸ <https://data.egov.uz/eng/data/611391f3db32b99538e087a0>

1-rasm. Respublikada Foydalanishga topshirilgan turar-joy binolari soni (ming kv.m.)⁴⁹

Manba: data.egov.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan shakillantirildi

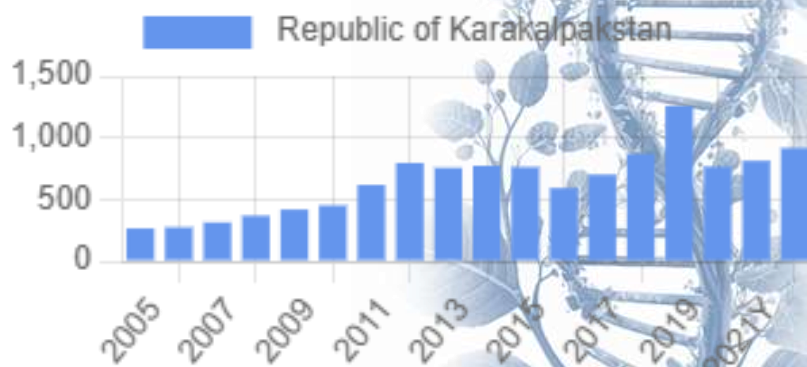
Ushbu grafikda 2005-yildan 2021-yilgacha O'zbekiston bo'yicha foydalanishga topshirilgan uy-joy binolari soni (ming kv.m.) ko'rsatilgan. Grafikdan quyidagi asosiy xulosalarni olish mumkin:

Umumiy tendensiya: Grafikda turar-joy qurilishi hajmining yildan-yilga ortib borayotganligi ko'rsatilgan. 2005-yildagi ko'rsatkichlar taxminan 4,000–5,000 ming kv.m. atrofida bo'lgan bo'lsa, 2021-yilga kelib bu ko'rsatkich 15,000–20,000 ming kv.m. ga yetgan.

O'sish sur'ati: Asosan 2011-yildan keyin turar-joy qurilishi hajmi tez o'sishni boshlagan. Bu O'zbekiston hukumati tomonidan aholining uy-joyga bo'lgan ehtiyojini qondirish maqsadida amalga oshirilgan keng ko'lamli dasturlar natijasidir.

Tushish davrlari: Ba'zi yillarda o'sish sur'ati biroz pasaygan (masalan, 2017-yil atrofida kichikroq pasayish kuzatiladi). Bu davrda iqtisodiy o'zgarishlar, moliyaviy qiyinchiliklar yoki qurilish materiallari ta'minotidagi uzilishlar ta'sir ko'rsatgan bo'lishi mumkin.

O'zbekiston bo'yicha uy-joy qurilishi umumiy hajmi sezilarli oshgan bo'lib, bu aholining turar-joy sharoitlarini yaxshilash yo'lidagi muhim ko'rsatkichdir.

2-rasm. Qoraqalpog'iston respublikasida foydalanishga topshirilgan turar-joy binolari soni (ming kv.m.)⁵⁰

Manba: data.egov.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan shakillantirildi

Ushbu grafik Qoraqalpog'iston Respublikasidagi 2005–2021 yillardagi turar-joy qurilishi hajmini ko'rsatadi:

Umumiy ko'rsatkichlar: Qoraqalpog'istonda ko'rsatkichlar respublika miqyosidagi o'rtacha ko'rsatkichlarga qaraganda pastroq. 2005-yilda bu ko'rsatkich 200–300 ming kv.m. atrofida bo'lgan, 2021-yilda esa taxminan 1,200–1,500 ming kv.m. ga yetgan.

⁴⁹ <https://data.egov.uz/eng/data/611391f3db32b99538e087a0>

⁵⁰ <https://data.egov.uz/eng/data/611391f3db32b99538e087a0>

Tendensiya: Qurilish hajmining umumiy o'sishi kuzatiladi. Xususan, 2010-yillardan keyin barqaror o'sish seziladi. Biroq o'sish respublika bo'yicha kuzatilgan sur'atga qaraganda sekinroq.

Tez o'sish davrlari: 2018–2019-yillarda qurilish hajmida sezilarli sakrash kuzatilgan. Bu davrda Qoraqalpog'istonda yangi uy-joy dasturlarining amalga oshirilishi (masalan, ko'p kvartirali uylar, imtiyozli uy-joylar) bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Pasayish davrlari: Ba'zi yillarda (masalan, 2017-yilda) qurilish hajmi biroz kamaygan. Bu yerda moliyaviy qiyinchiliklar, infratuzilmaning rivojlanmaganligi yoki byurokratik to'siqlar rol o'ynashi mumkin.

Qoraqalpog'iston Respublikasida turar-joy qurilishi hajmi o'sib bormoqda, ammo bu o'sish respublika o'rtacha ko'rsatkichlariga qaraganda sustroq. Demak, Qoraqalpog'istonda uy-joy qurilishi uchun qo'shimcha moliyaviy resurslar, qulay sharoitlar va byurokratik to'siqlarni bartaraf etish zarur.

2-jadval. Umumiy taqqoslash

Ko'rsatkich	O'zbekiston Respublikasi	Qoraqalpog'iston Respublikasi
2005-yil boshlang'ich ko'rsatkich	4,000–5,000 ming kv.m.	200–300 ming kv.m.
2021-yil yakuniy ko'rsatkich	15,000–20,000 ming kv.m.	1,200–1,500 ming kv.m.
O'sish sur'ati	Tez va barqaror	Sekin va nomutanosib
Tez o'sish yillari	2011-yildan boshlab	2018–2019-yillar
Muammolar	Qisqa muddatli pasayishlar, iqtisodiy muammolar	Moliyaviy va infratuzilma muammolari, byurokratiya

Manba: data.egov.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan shakllantirildi

Byudjet taqsimoti va dastur ta'minoti ham farq qiladi. O'zbekiston markaziy byudjetidan imtiyozli uy-joy kreditlari va qurilish ishlariga milliardlab o'zbek so'mi ajratildi. Qoraqalpog'iston bu mablag'larning bir qismini (ham milliy dasturlardan, ham o'zining mintaqaviy byudjetidan) oladi, biroq uning cheklangan fiskal imkoniyatlari kamroq resurslarni anglatadi. Masalan, Qoraqalpog'iston (va qo'shni Xorazm) uchun milliy "Manzil dasturi" Orol hududini rivojlantirish jamg'armasi tomonidan moliyalashtiriladi va qishloqlarda uy-joy qurish va infratuzilmani qamrab oladi, ammo tumanlar bo'yicha batafsil raqamlar ommaga e'lon qilinmaydi. Qoraqalpog'iston ko'pincha maqsadli dasturlarga tayanadi: ko'p bolali oilalar yoki nogironligi bo'lgan shaxslar mahalliy kengashlar orqali

kvartira yoki kredit olish uchun murojaat qilishadi, odatda boshqa hududlarga o'xshash ajratmalar hisobidan. Prezidentning 2018-yildagi qaroriga ko'ra, yangi ko'p xonadonli kvartiralar birinchi navbatda *I/II guruh nogironi* bo'lgan xonadonlarga yoki *og'ir ahvolda bo'lgan ayollarga* ajratilishi belgilandi.⁵¹ Amalda bu siyosat butun O'zbekiston bo'ylab, shu jumladan Qoraqalpog'istonda ham bir xilda qo'llaniladi, bu esa uy-joy navbatidagi ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalar uchun ma'lum darajada foydalanish imkoniyatini ta'minlaydi.

Dastur qamrovi: Mintaqalar bo'yicha zaif benefitsiarlar to'g'risidagi ma'lumotlar parcha-parcha. Ipoteka subsidiyalari va yoshlar dasturlari kabi milliy sxemalar rekord darajada. Masalan, 2020-yilgi hukumat qarorida qayd etilishicha, 2018–20-yillarda “faol ishtirokchi yosh oilalar”ga 2116 ta uy ajratilgan (milliy); atigi 350 tasi qurib bitkazilgan, 296 tasi rad etilgan, 556 tasi esa qurilmagan⁵². (quyidagi 5-jadvalga qarang). Garchi bu mamlakat miqyosidagi natija bo'lsa-da, amalga oshirishning kechikishini nazarda tutadi, bu esa barcha hududlarga, shu jumladan Qoraqalpog'istonga ham ta'sir qiladi. Bizda bu ko'rsatkichlarni viloyatlar bo'yicha taqsimlash yo'q, biroq agar Qoraqalpog'istonning qurilishi tugallangan ob'ektlardagi ulushi uning rejalashtirishdagi ulushini aks ettirsa, bu 2020-yilgacha bir necha o'nlab yangi uylarning yosh oilalarga yetganini anglatadi.

3-jadval. O'zbekiston hukumatining hisob-kitoblari (2020)⁵³

Ko'rsatkich	Uylar soni
Rejalashtirilgan (2018–2020, yosh oilalar)	2116
Bajarildi	350
Boshlanmagan (qurilish)	556
Ariza beruvchilar tomonidan rad etilgan	296

Manba: lex.uz hukumat portali ma'lumotlari asosida muallif tomonidan shakllantirildi

Nogironlar, ko'p bolali oilalar va qariyalar uchun foydalanish imkoniyati to'g'risida O'zbekistonda qonunlar mavjud, ammo mintaqaviy ta'sirga oid ma'lumotlar cheklangan. Yuqoridagi 2018 yilgi farmon⁵⁴ bo'yicha uy joy ajratishda ma'lumotlarga kirishda ustunlik beradi. Xuddi shunday, loyihalar ko'pincha katta oilalar uchun kvotani o'z ichiga oladi. Masalan, ko'p xonadonli uylar qurish bo'yicha (2017–20) umummilliy dasturlarda birinchi qavatlardagi kvartiralar nogiron oilalar yoki yolg'iz onalarga berilishi ko'rsatilgan. Boshqa viloyatlar qatori Qoraqalpog'istonda ham ushbu qoidalarga amal qiladi, degan xulosaga

⁵¹ <https://lex.uz/ru/docs/-4076825?ONDATE=29.11.2019>

⁵² <https://lex.uz/docs/-4971505?ONDATE=28.08.2020>

⁵³ <https://lex.uz/docs/-4971505?ONDATE=28.08.2020%2000#:~:text=Vazirlar%20Mahkamasining%20tegishli%20qarorlari%20va,joylardan>

⁵⁴ <https://lex.uz/ru/docs/-4076825?ONDATE=29.11.2019>

keldik. Biroq, Qoraqalpog‘istonning tepalikli yerlari va iqlimi (sovuq qish) ayniqsa, keksalar uchun yuqori qavatdagi yashashni qiyinlashtiradi.

Uy-joylar soni bo‘yicha mintaqalar bo‘yicha ommaga ochiq statistik ma’lumotlar kam. Bir manba shuni ko‘rsatadiki, 2018–19 yillarda *Qoraqalpog‘istondagi uylarning qariyb 79 foizi* (milliy miqyosda 93 foizga nisbatan)⁵⁵ suv ta’minotidan foydalanish imkoniyatiga ega bo‘lgan, orqada qolgan infratuzilmani aks ettiradi. Yangi qurilishlar uchun mintaqaviy matbuot ko‘pincha loyihalarni sanab o‘tadi (masalan, “2022 yilda Qoraqalpog‘istonda X arzon uy-joy qurish”), lekin ularda markaziy tekshiruv yo‘q. Aksincha, Toshkent va Samarqand kabi badavlat viloyatlar katta turar-joy binolariga homiylik qilgan.

4-jadval

Qurilish ishlari

(o‘sish sur‘ati, %)

	2010 y.	2011 y.	2012 y.	2013 y.	2014 y.	2015 y.	2016 y.	2017 y.	2018 y.	2019 y.	2020 y.	2021 y.	2022 y.	2023 y.	2024 yil yanvar- dekabr *)	2025 yil yanvar- mart *)
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	121,8	150,8	121,8	119,9	119,3	105,3	89,4	112,3	125,8	128,0	107,0	103,8	107,3	94,7	107,4	105,8
Nukus sh.	119,4	199,4	142,9	122,7	125,4	95,1	93,7	104,0	132,7	110,2	98,7	87,2	126,6	93,4	101,1	104,8
tumanlar:																
Amudaryo	117,1	146,5	111,2	144,1	92,4	113,6	106,3	108,6	109,7	88,8	132,8	117,0	111,0	100,4	105,4	103,4
Beruniy	104,3	136,3	112,3	93,4	144,7	112,6	101,0	125,5	129,6	134,6	105,4	101,2	117,9	115,5	103,1	107,8
Bo‘zatov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130,9	111,0	76,6	143,5	103,8	102,9
Qorao‘zak	119,5	150,5	146,7	214,8	132,5	130,3	80,2	85,9	185,4	80,1	133,1	158,4	101,8	150,4	31,1	109,8
Kegeyli	177,4	139,6	142,6	77,2	180,3	63,4	152,5	57,4	127,7	171,5	85,2	105,6	129,1	72,3	107,1	101,8
Qo‘ng‘irot	196,8	102,9	92,9	139,1	110,8	113,7	65,2	142,7	95,2	99,3	110,4	75,4	104,6	69,7	156,8	109,6
Qonliko‘l	136,3	155,8	158,6	99,0	129,9	134,3	76,2	109,4	158,5	184,7	85,8	102,4	139,3	69,5	109,4	108,7
Mo‘ynoq	151,6	114,3	54,0	123,8	99,6	349,5	134,4	181,5	93,5	516,6	215,3	96,9	46,3	110,8	118,5	70,2
Nukus	88,7	110,8	69,7	250,1	128,0	129,4	141,3	213,7	136,7	154,4	86,5	130,4	117,0	64,8	107,9	110,1
Taxiatosh	78,8	147,3	76,8	-	-	-	74,1	75,8	127,9	175,5	105,6	173,3	71,8	91,3	101,6	133,6
Taxtako‘pir	141,1	151,0	123,3	125,3	111,7	62,6	138,0	175,0	294,6	77,4	139,6	105,4	79,2	64,9	107,7	128,4
To‘rtko‘l	119,7	101,2	109,2	115,9	114,6	129,3	128,7	99,5	113,6	159,3	110,4	124,9	106,3	102,0	102,7	107,4
Xo‘jayli	130,1	159,0	133,0	103,1	94,6	113,1	77,8	55,6	180,9	264,8	57,8	113,9	92,0	100,4	145,1	119,1
Chimboy	119,2	180,6	111,3	90,5	219,7	128,6	114,8	157,6	91,9	126,4	139,5	100,1	114,2	113,6	108,0	100,4
Shumanay	217,2	238,7	86,2	188,1	81,7	114,2	121,8	153,2	182,2	111,3	201,3	43,2	101,1	88,6	156,5	134,7
Ellikqala	80,9	180,5	146,2	94,0	131,3	108,8	97,7	100,1	119,0	109,8	100,5	157,3	135,5	98,1	103,2	111,2
Bo‘linmaydigan hajm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	115,2	106,5

Manba: *qrstat.uz* sayti ma’lumotlari asosida muallif tomonidan shakillantirildi

Ushbu jadval Qoraqalpog‘iston Respublikasining turli tumanlari va Nukus shahri bo‘yicha 2010–2025 yillarda qurilish ishlari (o‘sish sur‘ati, %) ko‘rsatkichlarini aks ettiradi.

Jadvalda yillar bo‘yicha:

- Qoraqalpog‘iston Respublikasi bo‘yicha umumiy ko‘rsatkichlar;

⁵⁵ https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26381VNR_2020_Uzbekistan_Report_Russian.pdf

• Nukus shahri va Amudaryo, Beruniy, Bo‘zatov, Qorao‘zak, Kegeyli, Qo‘ng‘irot, Qonliko‘l, Mo‘ynoq, Taxiato‘sh, Taxtako‘pir, To‘rtko‘l, Xo‘jayli, Chimboy, Shumanay, Ellikqal‘a tumanlari bo‘yicha o‘shish sur‘atlari (%) yillik kesimda keltirilgan.

Jadvaldagi asosiy maqsad – qurilish sohasidagi ishlar hajmining yildan-yilga qanday o‘zgarayotganini, qaysi hududlarda o‘shish sur‘atlari yuqori yoki past bo‘lganini ko‘rsatish.

Nukus tumani bo‘yicha sharh

Nukus tumani qurilish ishlari bo‘yicha o‘shish sur‘atlari yildan-yilga sezilarli o‘zgarib borgan. Masalan:

- 2010-yilda o‘shish sur‘ati 88,7% bo‘lgan bo‘lsa, bu ko‘rsatkich 2012-yilda 250,1% gacha ko‘tarilgan.
- 2014-yilda 122,8% ko‘rsatkich bilan o‘shish barqarorligicha saqlangan, biroq 2015-yilda 100,7% gacha pasaygan.
- 2019-yilda 153,4% ko‘rsatkich bilan yuqori o‘shish qayd etilgan, 2021–2022-yillarda 136,4%–135,2% atrofida barqaror o‘shish kuzatilgan.
- 2024-yilning yanvar-dekabr oylarida 103,8%, 2025-yil yanvar-mart oylarida esa 105,6% ko‘rsatkich qayd etilgan.

Bu raqamlar shuni ko‘rsatadiki, Nukus tumanida qurilish ishlari 2012-yilda keskin oshgan bo‘lsa-da, keyingi yillarda o‘shish sur‘atlari o‘zgaruvchan bo‘lgan. Bu o‘zgarishlar, asosan, mahalliy infratuzilma rivojlanishi, investitsiyalar hajmi va davlatning qurilish sektoridagi siyosatiga bog‘liq bo‘lgan.

Beruniy tumani bo‘yicha sharh

Beruniy tumanidagi qurilish ishlari ko‘rsatkichlari quyidagicha shakllangan:

- 2010-yilda 104,3% bo‘lsa, 2012-yilda bu ko‘rsatkich 93,4% ga pasaygan.
- 2013-yilda 144,7% bilan o‘shish qayd etilgan. 2015-yilda esa yana 112,6% ga tushgan.
- 2018-yilda 130,1%, 2019-yilda esa 137,1% bilan yuqori o‘shish sur‘atlari kuzatilgan.
- 2021-yilda 135,2% bilan o‘shish barqarorlashgan, 2024-yil yanvar-dekabr oylarida 103,4%, 2025-yil yanvar-mart oylarida esa 105,7% ko‘rsatkich qayd etilgan.

Beruniy tumanidagi qurilish faoliyati oxirgi yillarda o‘shish sur‘atlari jihatidan o‘zgarib turgan bo‘lsa-da, umumiy tendensiya barqaror rivojlanish sari yo‘naltirilgan. Yaqin yillarda yangi qurilish loyihalari, xususan, ijtimoiy infratuzilma ob‘ektlari va ko‘p qavatli uylar qurilishi bu hududda o‘shish sur‘atini oshirishga xizmat qilishi mumkin.

Qo‘ng‘irot tumani bo‘yicha sharh

Qo‘ng‘irot tumani qurilish ishlari bo‘yicha ancha barqaror va yuqori sur‘atlarda rivojlanmoqda:

- 2010-yilda 196,8% ko‘rsatkich bilan boshlagan, bu juda yuqori o‘shish sur‘ati hisoblanadi.
- 2013–2015 yillarda 139,1%–110,8% oralig‘ida o‘shish qayd etilgan.
- 2019-yilda 170,5%, 2020-yilda 155,4% bilan yuqori o‘shish davom etgan.

- 2021-yilda 132,1%, 2022-yilda esa 139,8% bilan barqaror rivojlanish kuzatilgan.
- 2024-yil yanvar-dekabr oylarida 109,6%, 2025-yil yanvar-mart oylarida esa 109,8% ko'rsatkich qayd etilgan.

Qo'ng'iroq tumanida qurilish sektori yildan-yilga yuqori o'sish sur'atlarini ko'rsatib, bu hududning iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir o'tkazmoqda. Bunda yangi turar-joy massivlari, ishlab chiqarish majmualari, ijtimoiy soha ob'ektlari (masalan, maktablar, bog'chalar) qurilishi asosiy omillar bo'lmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Qoraqalpog'istonning uy-joy bilan ta'minlanishi (xom ashyo bo'yicha) 2018–2024-yillarda O'zbekistonning boshqa viloyatlariga nisbatan ham mutlaq, ham aholi jon boshiga nisbatan sezilarli darajada past bo'ldi. Uning yangi uy-joylarning ulushi taxminan 6% aholi ulushiga to'g'ri keladi, lekin bu hali ham bir kishi uchun cheklangan taklifni anglatadi, ayniqsa qashshoqlik darajasi yuqori. Qoraqalpog'istonga byudjetdan ajratiladigan mablag'lar markaz tomonidan saxovatli bo'lishiga qaramay (masalan, 2022 yildagi tartibsizliklardan keyingi ustuvor loyihalar) kamtarona bo'lib qolmoqda va moliyalashtirishning katta qismi mahalliy rejalashtiruvchilar boshqa mintaqalar bilan raqobatlashishi kerak bo'lgan milliy dasturlar hisobidan amalga oshiriladi. Ijobiy jihati shundaki, rasmiy siyosat Qoraqalpog'istonda nogironlar, ko'p bolali oilalar va boshqa ijtimoiy himoyaga muhtoj guruhlar qonuniy ustuvorligini ta'minlaydi (masalan, birinchi qavatdagi kvartiralar, kvotalar tizimi). Biroq, haqiqiy foydalanish imkoniyatiga umumiy birliklar sonining kamligi to'sqinlik qiladi, bu uzoq kutish vaqtlarini anglatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Uy-joy qurilishi sohasini yanada rivojlantirish, turar va noturar joy obyektlarini ulush kiritish asosida qurish jarayonini tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni, PF-11, Qabul qilingan sana 27.01.2025, Kuchga kirish sanasi 01.02.2025
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "2015-yilda Qishloq joylarda namunaviy loyihalar bo'yicha yakka tartibdagi uy-joy qurilishi dasturi va 2016-yilgi qurilishning asosiy parametrlarini samarali amalga oshirilishini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori, 60, Qabul qilingan sana 13.03.2015, Kuchga kirish sanasi 23.03.2015
3. Qoraqalpog'iston Respublikasi Statistika boshqarmasi – *Qurilish ishlari o'sish sur'atlari*: <https://www.qrstat.uz/files/286/Qurilish/8791/Qurilish-ishlari-osish-sur-ati-.pdf>
4. Open Data Portal of Uzbekistan (data.egov.uz) – *Uy-joy bilan bog'liq ochiq ma'lumotlar*: <https://data.egov.uz/eng/data/611391f3db32b99538e087a0>
5. Lex.uz – Vazirlar Mahkamasining qarori (29.11.2019): <https://lex.uz/ru/docs/-4076825?ONDATE=29.11.2019>

6. Lex.uz – Vazirlar Mahkamasining qarori (28.08.2020): <https://lex.uz/docs/-4971505?ONDATE=28.08.2020>

7. Rashidovich, X. M., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). ISLOM MOLIYASIDA RISKNI MINIMALLASHTIRISH. "ISLOM INVESTITSIIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA, (8-1), 122.

8. Xusanovich, A. O., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). IV-YO 'NALISH: ISLOM MOLIYASIDA FAOLIYAT KO'RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH: OLIY TA'LIM MUASSASALARI BILAN ILMIY HAMKORLIK ISLOM MOLIYASIDA FAOLIYAT KO'RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH. "ISLOM INVESTITSIIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA, 109.

9. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2023). RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA RAQAMLI IQTISODIYOT SIYOSATI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 294-298.

10. Muratovich, M. F., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9, 237-240.

11. Axadjon o'g'li, A. A. (2024). MAMLAKAT IQTISODIYOTINING O 'SISHIDA FDI NING ROLI. *University Research Base*, 691-694.

12. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2024). O 'ZBEKISTON KELAJAGINI SHAKLLANTIRISHDA JSTNING HAL QILUVCHI ROLI: MINTAQALAR BO 'YICHA BARQAROR VA INKLYUZIV RIVOJLANISH. *University Research Base*, 498-502.

13. Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.

14. Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.

15. Axadjon o'g'li, A. A., & Tursunboy o'g'li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA'SIRINI BAHOLASH. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 290-293.

16. Axadjon o'g'li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O 'RNI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 271-273.

17. Axadjon o'g'li, A. A. (2023). ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 333-338.

18. Xusanovich, A. O. (2023). MALAYZIYADA ISLOMIY MOLIYA, TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY RIVOJLANISH O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI ASOSIDA O'ZBEKISTON UCHUN TAVSIYALAR. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 7, 60-64.

19. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O 'ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.

20. Turanboyev, B., & Abdullayev, A. (2023). DAVLAT, KORXONA VA TASHKILOTLAR BYUDJETINI TO 'G 'RI TAQSIMLASH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4), 304-309.

21. Azamjon o'g'li, U. A., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot rivojlanishi. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 73-75.

22. Ahrorjon, A., & Gafurov, X. (2023). IQTISODIY SIYOSATNING RIVOJLANISHIDA FISKAL VA PUL-KREDIT SIYOSATI. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 310-313.

23. Otto, M., & Thornton, J. (2023). CHATGPTNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI: SUN'IY INTELLEKTNING KASBIY MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 65-71.

24. Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2023). ISLAMIC FINANCE PROBLEMS AND SOLUTIONS: Study guide. *AMAZON PUBLICATION ISBN-13: 9798863282282*, 1, 200.

25. Axrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). TA'LIM SIFATI OSHISHIDA JSTNING O 'RNI. *YANGI O 'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 113-118.

26. Tursunboy o'g'li, N. J., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O 'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga a'zo bo 'lish uchun uzoq yo 'li va xitoy tajribasi. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 43-47.

27. Акабирходжаева, Д. Р., & Абдуллаев, А. А. (2024). ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИЙ НА РАЗВИТИЕ МИРОВОГО ФИНАНСОВОГО РЫНКА. *Экономика и социум*, (11-1 (126)), 729-739.

28. Akabirxodjayeva, D., & Abdullayev, A. (2024). TEXNOLOGIK INNOVATSIYALARNING JAHON MOLIIYA BOZORINING RIVOJLANISHIGA TA'SIRI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 13, 89-96.

29. Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2023). SUN'IY INTELLEKT (AI) VA ISLOM MOLIIYASI. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 188-190.

30. Turanboyev, B., Abdupattayev, A., & Abdullaev, A. (2023). INFLYATSIYANING QIMMATLI QOG'OZLAR DAROMADIGA TA'SIRI. *Yosh tadqiqot Jurnali*, 2(2), 88-100.

31. Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOM BANK TIZIMI UCHUN SHARTNOMA HUQUQI VA ASOSIY TAMOIYILLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 600-613.

32. Keldiboyeva, Z. M. Q., & Abdullaev, A. A. O. G. L. (2022). Inklyuziv ta'limga bo'lgan ehtiyojlar va sabablar, inklyuziv ta'limga jalb qilish. *Science and Education*, 3(11), 704-711.

33. Akhrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). IMPACT, RESULTS AND CONSEQUENCES OF WTO ACCESSION ON THE EDUCATION SYSTEM. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 2(1), 6-15.

34. Abdullaev, A., & Odilova, M. (2024). The Role of WTO in Improving the Quality of Education. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 3(1), 140-148.

35. Akhrorjon, A. (2022). Reasons, problems and consequences for the accession of the Uzbek ecanomy to the WTO. In *International scientific conference" Topical issues of the economy in modern*.

36. Axadjon o'g'li, A. A., & Sabirovna, G. G. (2025). JSTGA A'ZO BO 'LISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI. *ZAMIN ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(5), 101-108.

